

Liquidació

Text > XAVIER CORTADELLAS

Il·lustració > XAVIER ROQUETA

Comencem recordant el que escriu Ferran Soldevila a *Al llarg de la meva vida* sobre *Història de Catalunya*, el llibre que va publicar-li Editorial Alpha entre 1934 i 1935 i que encara avui és un dels nostres llibres d'història fonamentals. Soldevila va estar-hi treballant cinc anys seguits, «un treball constant i copiós, però, durant aquests dos darrers mesos, ha esdevingut febrós, obsessionant». Francesc Cambó va voler que aparegués «per la Diada del llibre». Ell no ho veia clar. Però què solen fer els intel·lectuals? I què podia fer Soldevila davant d'un mecenes com Francesc Cambó? Sobretot, si tenim present que, tal com escriu a *Al llarg de la meva vida*, «sense en Cambó, sap Déu quan hauria escrit aquesta obra, ni si l'hauria escrita mai».

En aquells anys, els llibres només es venien a les llibreries. No hi havia encara distribuïdors. Com a molt, es devia fer servir algun transport ordinari. Els llibreters eren, doncs, encara més fonamentals que avui, l'única baula entre la impremta i el lector. Eren llibreters de capçalera que hauríem de tenir tots els lectors, tal com diu Jordi Nadal, de Plataforma Editorial, i tal com ens recorda Maria Carme Ferrer, de la llibreria Empúries, de Girona, a l'entrevista que li ha fet Xavier Castellón a *El Punt Avui*, després que hagi estat escollida presidenta del Gremi de Llibreters de Catalunya. Enhorabona.

Mirem, però, què va passar a Ferran Soldevila amb la *Història de Catalunya*. El 23 d'abril de 1934, va sortir cap al tard. «Llibreria Catalònia. Molta gent. M'acosto a en López Llausàs. Em presenta com l'autor del dia. S'ha venut molt, malgrat la pluja». López Llausàs havia rebut 1.300 exemplars. Suposo que eren els dos primers volums. L'endemà de Sant Jordi, li'n quedaven un centenar. N'havia venut 1.200? O és més aviat que en va vendre 600 i 600 perquè el llibre es dividia en dos volums?

Anem als tractes. Soldevila havia pactat amb Jesús Cambó, d'Editorial Alpha, cobrar 25 pessetes per plana. Aquells dos volums en tenien 473 i 432, respectivament. Faltava encara el tercer, que no va sortir fins l'any 1935. «Conflicte amb l'Editorial Alpha. Com que l'obra ultrapassa de molt la llargària estipulada, creuen que les planes de més no poden ésser avaluades al mateix preu». Potser és també per això que aquest tercer volum va acabar tenint només 263 planes. Què més hauria arribat a escriure Ferran Soldevila sobre la nostra història si li haguessin pagat millor? No ho sabrem mai. Així es

va fent la història de la nostra història: prescindint sovint de la premissa que, com els llibreters i com quasi tothom, els autors també haurien de poder viure de la seva feina. Com que la *Història de Catalunya* té en total 1.168 planes, Soldevila hauria hagut de cobrar 29.200 pessetes. No se'n va sortir. Va haver d'acabar avenint-se a la reducció que li proposava Jesús Cambó. A canvi, va pactar que cobraria el deu per cent del preu de venda de les noves edicions. No ho havien previst. Devia ser estranyíssim reeditar en aquella època.

He explicat tot això amb la intenció de recordar que avui, si a Catalunya els llibres continuen tenint un preu fix pertot on es venen, hi ha, en canvi, un camp que pugui en els tractes que es fan entre autors i editors. Oficialment, es paga a l'autor un deu per cent del preu de venda, del qual se

sol descomptar la bestreta que ha rebut quan té un premi o quan es tanquen els tractes per editar-li una obra. Però això no deu ser mai així en la poesia. O quasi mai. I tampoc en molts altres llibres. I en la narrativa? Què és el que està passant? Se sospita, se suposa, es diu... Potser, però, que comencéssim a aclarir quins tractes fan la majoria d'autors i editors en el segle XXI. Un altre dia parlarem dels traductors, dels correctors o dels crítics. Què és avui això del món del llibre?

